

Transitiebeleid is het marsorder voor arbeidsmarktbeleid in tijden van crisis

Marc De Vos

Directeur

Itinera Institute

Terwijl het pokerspel rond de Vlaamse coalitievorming speelt, kan de publieke opinie zich laven aan de werknota van de formateur. Onder het motto "Actie in Vlaanderen" volgt een bloemlezing die zowat alle verzuchtingen beantwoordt: er is budgettaire discipline maar ook investeringsbeleid, er is groen maar ook ondernemerschap, er is Vlaamse sociale zekerheid maar ook innovatie en overheidsefficiëntie. Teleurstellend is de aandacht die de arbeidsmarkt meekrijgt. Vlaanderen blijft "inzetten op het beperken van jobverlies", zo luidt het. We gaan voor "gepaste maatregelen", de VDAB zal extra inspanningen doen en daarmee hebben we het zowat gehad. Toch wel heel vage intenties nu we aan de vooravond staan van een zeer grote werkloosheids crisis.

Eerst dat behoud van bestaande banen. Daar is al heel veel in geïnvesteerd. We hebben de hyperinflatie aan tijdelijke werkloosheid en de uitbreiding ervan naar bedienden. Ondernemingen hebben arbeidsduur verminderd, in Vlaanderen met een overbruggingspremie. Tijdelijke contracten en uitzendarbeid zijn opgeofferd om vaste werknemers te behouden. Tijdskrediet en andere vehikels worden gebruikt om ontslagen te vermijden. Al die maatregelen sterken de positie van de "insiders" op de arbeidsmarkt, die effectief vast werk hebben. Ze doen niets voor de "outsiders" die vast werk zoeken: de jongeren die instromen, de ouderen die wat langer willen werken, de laaggeschoolden. Het wordt hoog tijd dat we inzetten op hen wie de crisis het hardst treft.

We moeten ook beseffen dat ontslagen onvermijdelijk worden omdat de economie zowel in 2009 als in 2010 in recessie blijft.

Transitiebeleid is het marsorder voor arbeidsmarktbeleid in tijden van crisis

Van uitstel komt deze keer geen afstel. De crisis zal moeten uitgezweet worden. Dat zal ook voor een stuk zuiverend werken, want economen weten dat een crisis de zaden moet planten van toekomstige groei via innovatie en productiviteitswinst. Dus moet het beleid zich maximaal richten op de realiteit van banenverlies en werkzoekenden. Voor een deel vergt dit de moed van de eerlijkheid, dat we werkloosheid niet kunnen wegtoveren tenzij tegen een nog grotere economische en sociale kost op middellange termijn. Voor een ander deel vergt dit de kracht van het opportunisme, dat er ondanks de crisis nog kansen blijven op de arbeidsmarkt.

Het marsorder hier heet transitie. We moeten niet alleen mensen op hun stoel houden. We moeten mensen doen bewegen. Ondanks het rampscenario zijn er nog steeds knelpuntberoepen en duizenden niet-ingevulde vacatures. Daaraan gekoppeld, blijft er het nog steeds schrijnende gebrek aan geografische mobiliteit tussen regio's en provincies. Het is een evidentie dat transitiebeleid werkwilligen naar vacatures moet brengen en de werkgevers naar de werkwilligen. Dat kan via een combinatie van instrumenten, zoals opleiding, gerichte loonsubsidies, mobiliteitsvergoeding, enz. Transitiebeleid ligt in het verlengde van het gekende activeringsbeleid, maar het moet veel meer zijn dan controle. Ook de combinatie van

werk en gezin kan daarbij aan bod komen.

Maatwerk is belangrijk en de investering in transitie moet gekoppeld zijn aan het daadwerkelijk opnemen van werk. Geen vrijblijvende oefeningen. Mobiliseer mensen en middelen voor effectieve activiteit. We moeten in alle hoeken en gaten zoveel mogelijk activiteit helpen realiseren, ook al is het niet meteen de droomjob van de werkzoekende of de droommedewerker van de werkgever. Activiteit is beter dan werkloosheid. Wie nu in de werkloosheid vastraakt, riskeert na de crisis gepasseerd te worden voor nieuwe werkwilligen. We kunnen ons geen verloren generatie permitteren.

“
Mobiliseer mensen en middelen voor effectieve activiteit. We kunnen ons geen verloren generatie permitteren.
”

Langs de andere kant zijn er de zaken die we moeten mijden als de pest, namelijk de fouten van de vorige grote werkgelegenheids crisis in de jaren 70. Dit is het moment om brugpensioen eindelijk een halt toe te roepen wegens budgettaire onhaalbaarheid, demografisch suïcidaal en sociaal verwerpelijk. Om overheidstewerkstelling niet kwantitatief maar kwalitatief in te vullen, zodat aanwervingen niet alleen dienen om de gaten te vullen maar ook om de overheidsdienst te verbeteren.

Dit alles is een collectieve verantwoordelijkheid, van de overheid, van werkzoekenden, werkgevers en sociale partners. Alleen door samen creatief te zijn en uitzonderlijke stappen te zetten zullen we de effecten van

Transitiebeleid is het marsorder voor arbeidsmarktbeleid in tijden van crisis

deze uitzonderlijke crisis temperen. Dat is in eenieders belang, want de dag dat de crisis voorbij is, begint meteen de schaarste van de vergrijzing. Menselijk kapitaal mag nu niet worden afgeschreven.

Marc De Vos

Directeur van het Itinera Institute
Docent UGent

Opiniestuk in De Morgen van 20-21 juni 2009

Onafhankelijke denktank en doetank voor duurzame economische groei en sociale bescherming.
"Think-tank" et "do-tank" indépendant pour une croissance économique et une protection sociale durables.

Itinera Institute VZW-ASBL

Boulevard Leopold II Laan 184d - B-1080 Brussel - Bruxelles

T +32 2 412 02 62 - F +32 2 412 02 69

info@itinerainstitute.org www.itinerainstitute.org